

Csángó kerekasztal (transindex.ro, 2003. július 22.)
szerk.

A Bodó Barna, BBTE tanára által moderált beszélgetés minden résztvevője egyetértett azzal, hogy Romániában a csángókhoz való viszonyulásban az elmúlt években reális változás állt be.

A beszélgetés során gyakran lehivatkozott Tytti Isohookana Asunmaa által elkészített csángójelentés meghozta azt az áttörést, aminek következtében a román kormánynak is változtatnia kellett a politikáján. Bodó Barna politológus kiemelte, hogy ennek köszönhetően ma már a nemzetközi szakirodalomban a csángó magyar kifejezés a használatos.

Dr. Kovács Péter kisebbségzakértő arról beszélt, hogy a nemzetközi szerződések, egyezmények, mint amilyen például a Románia által is elfogadott Kisebbségvédelmi Keretegyezmény vagy a még nem ratifikált nyelvi charta mennyire kényszerítő hatásúak az egyes államok kormányzataira. A FUEV (Föderalistische Union Europaischer Volksgruppen – Európai Nemzetek Föderációs Egyesülete) alelnöke, Komlóssy József kiemelte, hogy az Európa Tanácsnak köszönhető a kérdés nemzetközivé tétele. Csupán ajánlásról van szó, ezért szerinte szükség lenne egy újabb jelentésre, és a Strasbourg felőli újbóli számonkérésre.

Bartha András, a Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének elnöke a jelentés óta eltelt két év mérlegét vonta meg. Szerinte gazdaságilag semmi sem változott, és a csángók többsége továbbra is nagy szegénységben él, ezért külföldön próbál munkát találni. Bár magyar órákat a tavalyi kettő helyett idén már nyolc Bákó megyei faluban tartanak, ez még mindig csak száznegyven iskolás számára tartott heti három plusz óra.

Igaz, hogy két faluban volt kispapszentelés, de rendszeres magyar misék nincsenek. Bartha azt is elmondta, hogy az általa vezetett szervezet tagjai száma fokozatosan nő, és rajtuk keresztül immár hétszáz csángó jutott magyarigazolványhoz.

Duma András klézsei csángó író szerint az iskolai magyar órák csak jogi szempontból oldják meg a helyzetet, ez a heti három óra nem elég valamennyi fontos információ átadására, a román nyelvű oktatás színvonala pedig szintén hagy kivetni valókat, ami megakadályozza ezeknek a gyerekeknek a felzárkózását. Duma elmondta, hogy Bákóban demográfiai robbanás várható: a csángó családokban átlag hat gyerek van.

Szilágyi Zsolt parlamenti képviselő értékelése szerint Románia integrációja mindaddig megvalósíthatatlan, ameddig az állam emberi jogokat sért meg, és létezik egy törés az ígéretek és a gyakorlat szintjén. A román politikai elitnek a mássággal szembeni gondolkodásmódjának legfontosabb indikátora a csángókérdés – fogalmazott a képviselő.